

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ ІНСТИТУТ

«Затверджую»
Директор АДІ ДВНЗ «ДонНТУ»
М.М.Чальцев
«19» жовтня 2011р.

Кафедра «Економіка і фінанси»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030502
«ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)**

18/63-2011-03

«Рекомендовано»
Навчально-методична комісія
факультету «Економіка і управ-
ління»
Протокол № 1
від «28» вересня 2011р.

«Рекомендовано»
Кафедра
«Економіка і фінанси»
Протокол № 2
від «17» вересня 2011р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК» (ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030502 «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА» ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ) [Електронний ресурс] / укладачі: В.П. Полуянов, О.І. Полуянова. – Горлівка: ДВНЗ «ДонНТУ» АДІ, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-R); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 RAM; WINDOWS 98/2000/NT/XP; MS Word 2000. – Назва з титул. екрану.

Методичні вказівки містять загальні рекомендації та завдання щодо виконання контрольної роботи з дисципліни “Бухгалтерський облік” для студентів спеціальності “Економічна кібернетика” заочної форми навчання.

Укладачі: Полуянов В.П., д.е.н., проф.
Полуянова О.І., к.е.н., доц.

Відповідальний за випуск: Полуянова О.І., к.е.н., доц.
каф. «Економіка і фінанси»

Рецензент: Вовк Л.П., д.т.н., проф.
каф. «Вища математика»

© Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут, 2013

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРАКТИЧНА РОБОТА №1 "КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАСОБІВ"	6
ПРАКТИЧНА РОБОТА №2 "ВПЛИВ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ НА БАЛАНС"	14
ПРАКТИЧНА РОБОТА №3 "ВІДКРИТТЯ ТА ЗАКРИТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ РАХУНКІВ"	17
ПРАКТИЧНА РОБОТА №4 "ПОБУДОВА ОБОРОТНОЇ ВІДОМОСТІ"	20
ПРАКТИЧНА РОБОТА №5 "ПОБУДОВА ШАХОВОЇ ВІДОМОСТІ"	22
ПРАКТИЧНА РОБОТА №6 "ПОБУДОВА БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ"	24
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	25
ДОДАТОК А	27
ДОДАТОК Б	35
ДОДАТОК В	46

ВСТУП

Організація бухгалтерського обліку має найважливіше значення для функціонування підприємства і організації будь-якої організаційно-правової форми господарювання і будь-якої форми власності. Згідно з чинним законодавством, система бухгалтерського обліку створюється одночасно з установою підприємства і безперервно функціонує до його повної ліквідації. Вона є невичерпним джерелом інформації, що відбиває будь-які зміни на підприємстві, і необхідна для забезпечення контролю за діяльністю підприємства з боку власників і держави.

Основні принципи організації і функціонування системи бухгалтерського обліку обкреслені законодавчо і їх виконання обов'язкове для кожного суб'єкта господарювання. Крім того, законодавство надає підприємству певні права щодо вибору тих або інших методів, форм і засобів її організації. Знання основних завдань, основ організації і принципів функціонування системи бухгалтерського обліку необхідне для правильної організації функціонування кожної ділянки або підприємства в цілому.

Контрольна робота з дисципліни «Бухгалтерський облік» покликана сформувати у студентів уявлення про основні принципи функціонування бухгалтерського обліку. Вона присвячена теорії бухгалтерського обліку і охоплює основні етапи формування фінансової звітності: від господарських операцій до балансу підприємства. Зміст і послідовність виконання роботи побудовані відповідно до лекційного курсу з бухгалтерського обліку, розробленого на кафедрі «Економіка і фінанси» автомобільно-дорожнього інституту державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» (м. Горлівка) для студентів спеціальності «Економічна кібернетика». Автори: д.е.н., професор, завідуючий кафедрою «Економіка та фінанси» Володимир Петрович Полуянов і к.е.н., доцент кафедри «Економіка і фінанси» Олена Іванівна Полуянова.

Відмітною особливістю контрольної роботи є те, що вона містить 6 завдань, які мають кризний, комплексний характер. Номер варіанту для кожного студента визначає викладач. Зазвичай він відповідає порядковому номеру студента в списку групи.

Кожне завдання виконується по алгоритму, однаковому для всіх варіантів контрольної роботи. Проте початкові дані розрізняються залежно від варіанту. Необхідні для виконання роботи початкові дані наведені в додатку А.

Контрольна робота оформляється в окремому шкільному зошиті або на аркушах формату А4 и повинна мати наступні обов'язкові елементи:

Зміст

Вступ

1 Класифікація господарських засобів

- 2 Вплив господарських операцій на баланс
- 3 Відкриття та закриття бухгалтерських рахунків
- 4 Побудова оборотної відомості
- 5 Побудова шаховою відомості
- 6 Побудова бухгалтерського балансу

Висновок

Використана література.

Кожне із 6 окремих завдань повинне мати наступні обов'язкові елементи:

- тема роботи;
- мета роботи;
- початкові дані;
- послідовність виконання;
- результат виконання у вигляді таблиць;
- висновки.

Основні відомості щодо виконання окремих завдань наведені далі.

Правильно виконані і зараховані викладачем в повному обсязі роботи служать підставою для допуску студента до складання іспиту або отримання заліку.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1 «КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАСОБІВ»

Мета завдання: освоїти класифікаційні угруповання господарських засобів згідно П(С)БО.

Теоретичний матеріал.

I. Активи – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів (еквівалентів грошових коштів) від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Запаси – активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Необоротні активи – всі активи, що не є оборотними. Необоротні активи включають: нематеріальні активи і основні засоби.

Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

З метою бухгалтерського обліку основні засоби класифікують за наступними групами: основні засоби та інші необоротні матеріальні активи. Класифікація активів наведена у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Склад активів підприємства згідно з П(С)БО

№ з/п	Найменування активів	Склад активів
1	2	3
1 Необоротні активи		
1.1	Матеріальні необоротні активи, у т.ч.:	
	Основні засоби (П(С)БО-7)	Земельні ділянки Капітальні витрати на поліпшення земель Будівлі, споруди, передавальні пристрої Машини і устаткування Транспортні засоби Інструменти, прилади, інвентар (меблі) Робоча і продуктивна худоба Багаторічні насадження Інші основні засоби
	Інші необоротні матеріальні активи (П(С)БО 7)	Бібліотечні фонди Малоцінні необоротні матеріальні активи Природні ресурси Тимчасові (нетитульні) споруди Інвентарна тара Предмети прокату і т. ін.
1.2	Нематеріальні активи (П(С)БУ 8)	Права користування природними ресурсами Права користування майном Права на знаки для товарів і послуг Авторські і суміжні з ними права Інші
2 Оборотні активи		
2.1	Запаси (П(С)БО 9)	Виробничі запаси (сировина і матеріали, паливо, запчастини, напівфабрикати і т. ін.) Малоцінні і швидкозношувані предмети (МШП) Незавершене виробництво Готова продукція Тварини на вирощуванні і відгодівлі Товари і т. ін.
2.2	Грошові кошти	У касі, на рахунках в банках

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
2.3	Дебіторська заборгованість (П(С)БО 10) (дебітор - боржник підприємства)	Борги покупців, підзвітних осіб і інших дебіторів
3 Витрати майбутніх періодів		
Витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів.		
4 Залучені активи		
Орендовані основні засоби, активи на відповідальному зберіганні і т. ін.		

II. Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Класифікація капіталу підприємства, використовувана в цілях бухгалтерського обліку, наведена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація капіталу підприємства

№ з/п	Найменування капіталу
1	Статутний капітал
2	Пайовий капітал
3	Додатковий капітал:
	вкладений
	інший
4	Резервний капітал
5	Нерозподілений прибуток (збиток)
6	Несплачений капітал
7	Вилучений капітал

Статутний капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Підприємства, для яких не передбачена фіксована сума статутного капіталу, відображають у цій статті суму фактичного внеску власників до статутного капіталу підприємства.

Пайовий капітал – сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами.

Додатковий вкладений капітал – акціонерні товариства показують суму, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість. Інші підприємства відображають у цій статті суму капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал.

Інший додатковий капітал – сума дооцінки необоротних активів,

вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, та інші види додаткового капіталу.

Резервний капітал – сума резервів, створених, відповідно до чинного законодавства або установчих документів, за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

Неоплачений капітал – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

Вилучений капітал – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться в дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу.

III. Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

З метою бухгалтерського обліку зобов'язання діляться на: довгострокові; поточні; забезпечення; непередбачені; доходи майбутніх періодів.

Довгострокові зобов'язання – всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Забезпечення – зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу.

Непередбачене зобов'язання:

- зобов'язання, яке може виникнути унаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено тільки тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна або більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю;
- нинішнє зобов'язання, яке виникає унаслідок минулих подій, але не признається, оскільки мало ймовірно, що для врегулювання зобов'язання необхідно буде використовувати ресурси, які утілюють в собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

До складу доходів майбутніх періодів включаються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів. Склад зобов'язань відображений у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Класифікація зобов'язань підприємства

№ з/п	Види зобов'язань	Склад зобов'язань
1	2	3
1	Довгострокові	Довгострокові кредити банків Інші довгострокові фінансові зобов'язання Відстрочені податкові зобов'язання Інші довгострокові зобов'язання
2	Поточні	Короткострокові кредити банків Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями Короткострокові векселі видані Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (перед постачальниками і іншими кредиторами) Інша поточна заборгованість: перед бюджетом, органами соціального страхування, позабюджетними фондами, за розрахунками по оплаті праці, за внутрішніми розрахунками і т.ін.
3	Забезпечення	Створюються для відшкодування майбутніх витрат на оплату відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань, додаткове пенсійне забезпечення і т.ін.
4	Непередбачені	Відображаються на забалансових рахунках підприємства
5	Доходи майбутніх періодів	Отримані наперед кошти за послуги (продукцію, роботи), які будуть надані вмайбутньому (за надані в оренду приміщення, передплату періодичних видань і т.ін.)

Співвідношення активу, капіталу і зобов'язань називають балансовим рівнянням:

$$\text{Актив} = \text{капітал} + \text{зобов'язання}$$

Послідовність виконання завдання

1. Згідно з отриманим варіантом за даними табл. А1 „Інвентаризаційний опис господарських засобів підприємства” (див. додаток А „Вихідні дані для виконання робіт”) скласти класифікаційні відомості активів, капіталу і зобов'язань за структурою, що наведена у табл. 1.4 – 1.6.

Таблиця 1.4 – Склад активів підприємства

№ з/п	Найменування активів	Склад активів		Сума
		№ з/п у табл. А1	Найменування у табл. А1	
1	2	3	4	5
1.1.1	Основні засоби (П(С)БО–7)			
			усього	
1.1.2	Інші необоротні матеріальні активи (П(С)БО–7)			
			усього	
1.2	Нематеріальні активи (П(С)БУ–8)			
			усього	
Усього необоротних активів				
2.1	Запаси (П(С)БО–9)			
			усього	
2.2	Грошові кошти			
			усього	
2.3	Дебіторська заборгованість (П(С)БО 10) (дебітор – боржник підприємства)			
			усього	
Усього оборотних активів				
3.	Витрати майбутніх періодів			
			усього	
4.	Залучені активи			
			усього	
Усього активів				

Таблиця 1.5 – Склад капіталу підприємства

№ з/п	Найменування капіталу	Склад капіталу		Сума
		№ з/п у табл. А1	Найменування у табл. А1	
1	2	3	4	5
1	Статутний капітал			
2	Пайовий капітал			
3	Додатковий капітал:			
	вкладений			
	інший			
4	Резервний капітал			

Продовження таблиці 1.5

1	2	3	4	5
5	Нерозподілений прибуток (збиток)			
6	Несплачений капітал			
7	Вилучений капітал			
Усього капіталу				

Таблиця 1.6 – Склад зобов'язань підприємства

№ з/п	Види зобов'язань	Склад зобов'язань		Сума
		№ з/п у табл. А1	Найменування у табл. А1	
1	2	3	4	5
1	Довгострокові			
			усього	
2	Поточні			
			усього	
3	Забезпечення			
			усього	
4	Непередбачені			
			усього	
5	Доходи майбутніх періодів			
			усього	
Усього зобов'язань				

2. Скласти агрегований (укрупнений) баланс за формою, що наведена у табл. 1.7.

Таблиця 1.7 – Агрегований баланс підприємства

Активи				Капітал, зобов'язання			
1	2	3	4	5	6	7	8
№ з/п	Найменування	Позначка	Сума	№ з/п	Найменування	Позначка	Сума
1.1.1	Основні засоби	ОЗ		Табл. 1.5 – усього	Власний капітал	ВК	
1.1.2	Інші необоротні матеріальні активи	ІНМА		Табл. 1.6 – №3	Забезпечення	ЗАБ	

Продовження таблиці 1.7

1	2	3	4	5	6	7	8
1.2	Нематеріальні активи	НА		Табл. 1.6 – №1	Довгострокові зобов'язання	ДЗОБ	
Усього необоротних активів				Табл. 1.6 – №2	Поточні зобов'язання	ПЗОБ	
2.1	Запаси	З		Табл. 1.6 – №5	Доходи майбутніх періодів	ДМ	
2.2	Грошові кошти	ГК					
2.3	Дебіторська заборгованість	ДЗ					
Усього оборотні активи							
3.	Витрати майбутніх періодів	ВМП					
Баланс				Баланс			

3. Зробити висновки.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №2 «ВПЛИВ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ НА БАЛАНС»

Мета завдання: закріпити на практиці знання щодо класифікації господарських операцій за їх впливом на баланс.

Теоретичний матеріал.

Під впливом господарських операцій, які відбуваються на підприємстві, склад засобів і джерел їх формування постійно змінюється. Ці зміни відбуваються у вигляді збільшення або зменшення сум відповідних статей активу і пасиву балансу. Тому початковий стан засобів і їх джерел, показаний в балансі на початок звітної періоду, в результаті господарської діяльності не зберігається, а відповідно змінюється. При зміні окремих балансових статей рівність між загальними сумами засобів і їх джерелами не змінюється. Всі господарські операції залежно від впливу на стан засобів і джерел їх формування розділяють на чотири типи, так, як це показано в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Схема змін в балансі, обумовлених господарськими операціями

Тип господарської операції	Схема змін в балансі
1	2
Операції <i>першого</i> типу – переміщення наявних господарських засобів	$A+O-O=P$ Змінюється склад і структура засобів; підсумок балансу не змінюється
Операції <i>другого</i> типу – зміни цільового призначення наявних джерел господарських засобів	$A=P+O-O$ Змінюється склад і структура джерел засобів; підсумок балансу не змінюється
Операції <i>третього</i> типу – залучення господарських засобів за рахунок певних джерел	$A+O=P+O$ Змінюється склад і структура активу і пасиву; підсумок балансу збільшується
Операції <i>четвертого</i> типу – одночасне вилучення господарських засобів та відповідних джерел	$A-O=P-O$ Змінюється склад і структура активу і пасиву; підсумок балансу зменшується

Операції *першого* типу ведуть до змін тільки в активі балансу: через зменшення суми за однією статтею сума іншої статті збільшується, а сума балансу залишається незмінною. До цих операцій відносяться такі: " Гроші,

отримані з поточного рахунку в касу", "Відпущені у виробництво сировина і матеріали", "Видані з каси гроші підзвітним особам" тощо.

Операції *другого* типу роблять зміни лише в пасиві балансу: із зменшенням суми однієї статті пасиву сума іншої збільшується, а сума балансу залишається незмінною. Для прикладу можна назвати такі операції: "Утриманий прибутковий податок із заробітної плати робітників і службовців".

Під впливом операції *третього* типу збільшуються статті активу і пасиву балансу, а також його загальна сума. До третього типу належать такі операції: "Отримані безкоштовно основні засоби", "Нарахована заробітна плата робітникам і службовцям", "Отримана позика банку на виробничі потреби".

Операції *четвертого* типу зменшують відповідні статті обох частин балансу, а також його загальну суму. Наприклад, "Виплачена з каси заробітна плата робітникам і службовцям", "Перераховано з поточного рахунку поставальникам за матеріали", "Перераховано з поточного рахунку для погашення позики банку".

Кожна господарська операція відбивається не менше ніж в двох статтях балансу. Господарські операції приводять до рівнозначних, взаємозв'язаних змін у складі засобів підприємства і джерел їх освіти і разом з тим видозмінюють баланс, але рівність підсумків активу і пасиву не змінюється.

Складання балансу на перше число кожного місяця, класифікація активу і пасиву по розділах і групах створюють можливість контролю за станом господарських засобів, джерел акціонерного суспільства, а також будь-якого іншого підприємства.

Послідовність виконання завдання.

1. Згідно з отриманим варіантом за даними табл. А2 „Перелік господарських операцій” (див. додаток А „Вихідні дані для виконання робіт”), скласти відомість зміни статей агрегованого балансу за формою, яка наведена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Відомість змін статей агрегованого балансу

Операція			Найменування статті активу, капіталу або зобов'язань				Сума
№ з/п у табл. А2	найменування	тип	Початкова (позначка)	Збільшення (+) / зменшення (-)	Що кореспондує (позначка)	Збільшення (+) / зменшення (-)	
1							
2							
...							

2. На підставі даних початкового балансу, побудованого у практичній роботі №1 згідно з отриманим варіантом (табл. 1.7 практичної роботи №1), а також побудованої відомості змін статей агрегованого балансу роботи №2 (табл. 2.2 практичної роботи №2) розрахувати зміст статей агрегованого балансу на кінець періоду. Форма цього балансу аналогічна наведеній у табл. 1.7 роботи №1.

3. Зробити висновки. Оформити звіт.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №3

«ВІДКРИТТЯ ТА ЗАКРИТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ РАХУНКІВ»

Мета завдання: отримати практичні навички виконання бухгалтерських проводок.

Теоретичний матеріал.

Бухгалтерські рахунки – це спосіб узагальнення по економічно-однорідних групах поточного обліку активів, капіталу, зобов'язань, витрат і доходів підприємства.

Для кожного об'єкту бухгалтерського обліку відкривається окремий рахунок. Рух господарських засобів і їх джерел відображається в обліку у вигляді збільшення або зменшення відповідного об'єкту обліку.

Збільшення і зменшення засобів і їх джерел відображаються на рахунках роздільно: якщо збільшення даного об'єкту відображається на одній стороні рахунку, то зменшення цього об'єкту – на протилежній стороні. Тому рахунки мають двосторонню форму, тобто розділені на дві частини: ліва сторона рахунку називається дебет, права – кредит.

Підсумки записаних сум операцій в кожній частині рахунку називають оборотами. Обороти – це сума змін, які мали місце в дебеті і кредиті рахунку за обліковий період (місяць, квартал, рік). Тому розрізняють дебетовий і кредитовий обороти.

Для того, щоб мати повне уявлення про об'єкт, що враховується, при відкритті рахунку на ньому указують, перш за все, початковий стан засобів, джерел, процесів або розрахунків, тобто залишок на початок облікового періоду або початкове сальдо (від італ. soldo – розрахунок; тут – надлишок).

В процесі обліку на рахунках відображають господарські операції, причому збільшення даного об'єкту записують в одній частині рахунку, а зменшення - в іншій (протилежною), тобто відображають обороти по дебету і кредиту рахунку.

Потім на підставі даних про початковий залишок і зміни впродовж звітного періоду (дебетовий і кредитовий обороти) підраховують залишок на кінець періоду (визначають кінцеве сальдо).

Термін «відкрити рахунок» означає: у призначеній для цього формі записати назву рахунку і стан об'єкту, що враховується, на початок облікового періоду.

Для визначення кінцевого сальдо до суми початкового сальдо додають обороти, що означає збільшення за даним рахунком і віднімають обороти, що означає зменшення за цим рахунком. Якщо в результаті цих обчислень отримаємо «нуль», тобто залишок на кінець відсутній, то рахунок називається закритим, або говорять, що він має нульове сальдо.

Визначення кінцевого сальдо активного рахунку:

Сальдо кінцеве = Сальдо початкове дебетове + Обороти за дебетом –
– Обороти за кредитом.

Визначення кінцевого сальдо пасивного рахунку:

Сальдо кінцеве = Сальдо початкове кредитове + Обороти за кредитом –
– Обороти по дебетом.

Сума кожної операції відображається одночасно за дебетом одного (або декілька) рахунків і за кредитом іншого (чи декілька) рахунків. У цьому полягає суть такого елемента методу бухгалтерського обліку, як подвійний запис.

Подвійний запис означає, що кожна господарська операція записується на бухгалтерських рахунках два або більше разів.

Подвійний запис господарських операцій приводить до виникнення взаємозв'язку між рахунками. Цей зв'язок називається кореспонденцією рахунків, а взаємозв'язані рахунки – що кореспондують.

Кореспонденція рахунків – це взаємозв'язок між бухгалтерськими рахунками унаслідок відображення на них господарських операцій.

Вказівки рахунків, один з яких дебетується, а інший – кредитується для відображення господарської операції, називається контіровкою (від італ. conto - рахунок).

Запис на обліковій формі (бланку) кореспондуючих рахунків з вказаною сумою операції називається розрахунковою формулою.

Кожну господарську операцію треба відобразити на рахунках бухгалтерського обліку, тобто записати її суму по дебету і кредиту відповідних рахунків. Це називається зробити бухгалтерську проводку.

Бухгалтерська проводка – це відображення господарської операції і її суми на бухгалтерських рахунках з вказівкою, які рахунки дебетуються, а які кредитуються.

Щоб зробити бухгалтерську проводку, треба:

- визначити економічний зміст операції;
- вирішити, які рахунки беруть участь в проводці;
- визначити характеристику рахунків стосовно балансу (активний, пасивний або активно–пасивний) і вирішити, на якому рахунку зміни відображати за дебетом, а на якому – за кредитом;
- записати проводку.

Послідовність виконання завдання.

1. На підставі вихідних даних по відповідному варіанту, які наведені у табл. А1 додатку А, відкрити необхідні рахунки, керуючись табл. Б1 додатку Б.

2. На підставі вихідних даних по відповідному варіанту, які наведені у табл. А2 додатку А виконати контіровку рахунків. Результат занести в таблицю, форма якої показана в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Журнал господарських операцій

№ операції	Зміст операції	Сума	Дт	Кт
1				
2				
...				

3. На підставі даних табл. 3.1 записати необхідні проводки. У разі необхідності, відкрити рахунки з нульовим сальдо.

4. По кожній операції записати обороти у відповідні відкриті рахунки.

5. Підрахувати підсумки оборотів за дебетом та кредитом по кожному рахунку, а також сальдо на кінець періоду. У разі необхідності закрити деякі рахунки на кінець періоду.

6. Зробити висновки.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №4 «ПОБУДОВА ОБОРОТНОЇ ВІДОМОСТІ»

Мета роботи: отримати практичні навички узагальнення оборотів і залишків за бухгалтерськими рахунками та зведення цієї інформації у реєстр бухгалтерського обліку.

Теоретичний матеріал.

Для відображення змін, які відбулися протягом певного періоду в структурі господарських засобів, джерел їх утворення та господарських процесів потрібно провести узагальнення за бухгалтерськими рахунками. З цією метою у бухгалтерському обліку складаються оборотні відомості як за синтетичними, так і за аналітичними рахунками. Взагалі, оборотна відомість являється способом узагальнення оборотів і залишків за бухгалтерськими рахунками. Вона являє собою багатографну таблицю, в якій зазначається сальдо початкове, дебетовий і кредитовий обороти, а також сальдо кінцеве за кожним рахунком за звітний період (місяць).

В оборотну відомість записуються в порядку зростання тільки ті синтетичні рахунки, які використовуються на підприємстві.

В кінці оборотної відомості по всіх колонках підраховують підсумки, за допомогою яких можна з'ясувати, чи не було допущено помилок в обліку при відображенні господарських операцій.

Особливістю оборотної відомості за синтетичними рахунками є те, що вона складається лише з використанням грошового вимірника.

У результаті складання оборотної відомості за синтетичними рахунками необхідно, щоб виконувалися наступні вимоги:

по-перше, рівність підсумків за дебетом і кредитом першої пари колонок (сальдо на початок). Це пояснюється рівністю між господарськими засобами і джерелом їх утворення, які стали підставою для внесення сальдо початкового за відповідними рахунками;

по-друге, рівність оборотів за дебетом і кредитом другої пари колонок (оборот за період). Це пояснюється правилом подвійного запису, згідно з яким кожна господарська операція знаходить своє відображення одночасно за дебетом одного і за кредитом іншого рахунку;

по-третє, рівність підсумків за дебетом і кредитом третьої пари колонок (сальдо на кінець). Це пояснюється рівністю між господарськими засобами і джерелами їх утворення, за рахунками яких були виведені в результаті кінцевого сальдо.

Якщо ці вимоги не виконуються (рівняння між парами колонок немає), то це означає, що були допущені помилки або в записах за бухгалтерськими рахунками, або при складанні безпосередньо самої оборотної відомості.

В практиці бухгалтерського обліку трапляються помилки, які не можна виявити в оборотній відомості за синтетичним рахунком, зокрема:

1) коли господарські операції не були записані на синтетичних рахунках (пропуск записів); 2) коли операції були записані на синтетичних рахунках в рівних, але неправильних сумах; 3) коли операції були записані в правильних сумах, але неправильній кореспонденції рахунків.

В цьому випадку, для виявлення такого роду помилок, поряд із оборотними відомостями за синтетичними рахунками складаються **оборотні відомості за аналітичними рахунками**.

В свою чергу оборотні відомості з аналітичних рахунків поділяються на три види: 1) оборотні відомості, які складаються лише з використанням грошового вимірника; 2) оборотні відомості, які складаються з використанням грошового і натурального вимірників; 3) оборотні відомості з аналітичних рахунків з двостороннім сальдо.

Послідовність виконання роботи.

1. Використовуючи дані з рахунків, в яких підраховано сальдо на кінець періоду (дивись п. 4 практичної роботи №3) заповнити оборотну відомість за формулю, яка наведена у табл. 4.1. При цьому виконується перенесення наступних даних:

- сальдо початкове;
- оборот за дебетом;
- оборот за кредитом;
- сальдо кінцеве.

Таблиця 4.1 – Оборотна відомість

№ з/п	№ рахунку	Назва рахунку	Сальдо на початок		Оборот за період		Сальдо на кінець	
			Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	...							
Всього								

2. Підрахувати підсумки за графами 4 – 9.

3. Порівняти між собою попарно підсумки за графами 4 і 5; 6 і 7; 8 і 9. Відомість є складеною правильно, якщо спостерігається рівність між собою підсумків за дебетом всіх рахунків і за кредитом всіх рахунків у кожній з цих трьох пар граф.

4. Зробити висновки. Оформити звіт.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5 ПОБУДОВА ШАХОВОЇ ВІДОМОСТІ

Мета роботи: отримати практичні навички детального аналізу дебетових та кредитових оборотів за синтетичними рахунками та зведення цієї інформації у реєстри бухгалтерського обліку.

Теоретичний матеріал.

В оборотній відомості знаходять відображення залишки (початкові і кінцеві) та обороти, але не зазначається кореспонденція рахунків, та не надаються відомості про зміст запису за рахунками синтетичного обліку. Це не дає можливості виявити помилки, які виникають при реалізації правила подвійного запису.

З цієї метою в практиці обліку використовується шахова оборотна відомість, яка у порівнянні із звичайною оборотною відомістю дає також можливість детально проаналізувати кореспонденцію рахунків здійснених господарських операцій за відповідний період.

В шаховій оборотній відомості (табл. 5.1) показується кореспонденція рахунків кожної господарської операції з виявленням оборотів за дебетом і кредитом відповідних рахунків. Щоб скласти шахову оборотну відомість, заздалегідь групують суми кожного рахунку за кореспондуючими рахунками. Таке угруповання оборотів необхідно проводити на підставі журналу господарських операцій.

В шахову відомість записуються в порядку зростання тільки ті синтетичні рахунки, які використовуються на підприємстві (робочий план рахунків).

Поряд з цим у шаховій оборотній відомості можуть бути також, поряд із кореспонденцією рахунків, зазначено залишки по рахунках на початок і кінець звітного періоду, що робить її виключно зручною в роботі бухгалтера.

Послідовність виконання роботи.

1. Згрупувати на підставі таблиці господарських операцій (табл. 3.1) записи у вигляді, зручному для побудови шахової відомості.

2. Заповнити шахову відомість за формою, яка наведена у табл. 5.1. Сума оборотів кожної господарської операції знаходить відображення в клітці на перетині відповідних рахунків. При цьому рахунок, який стоїть у дебеті відображується по рядку, а рахунок, який стоїть у кредиті – по стовпцю.

Таблиця 5.1 – Шахова відомість

Номер та назва рахунку ↓	→	101-земельні ділянки	103 - будівлі та споруди	...	201-сировина та матеріали	Всього за дебетом
101- земельні ділянки								
103 - будівлі та споруди								
...								
201 - сировина та матеріали								
...								
...								
Усього за кредитом								

3. Підрахувати підсумки за дебетом та кредитом кожного рахунку та усіх рахунків. Обороти за дебетом усіх рахунків повинні дорівнювати обороти за кредитом усіх рахунків.

4. Зробити висновки. Оформити звіт.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №6 ПОБУДОВА БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ

Мета завдання: отримати практичні навички підготовки форми №1 фінансової звітності підприємства – бухгалтерського балансу.

Теоретичний матеріал.

Метою складання балансу є уявлення інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. У балансі відбивається наявність активів, власного капіталу і зобов'язань підприємства. У графі 3 відбиваються дані на початок звітного року, в графі 4 – на кінець звітного періоду. Форма балансу та особливості її формування наведено у П(С)БО–2 (см. додаткову літературу).

Для заповнення балансу використовуються дані класів 1 – 6 рахунків бухгалтерського обліку. Схема заповнення рядків балансу за даними бухгалтерського обліку на звітну дату наведена в табл.В.1 додатку В.

Послідовність виконання завдання.

1. На підставі даних оборотної відомості (дивись табл. 4.1 практичної роботи №4) та керуючись схемою заповнення балансу, яка наведена у додатку В, скласти баланс підприємства.

2. Зробити висновки.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

Основна література

1. Бухгалтерский учет: учебное пособие /под общ. ред. канд. экон. наук, доцента П.С. Тютюнника. – Х.: ИД «ИНЖЕК», 2008. – 504 с.
2. Бухгалтерський облік: навч. пос. /за заг. ред. Ю.А. Вериги. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 396 с.
3. Гура И.О. Облік видів економічної діяльності: навч. посіб. /И.О. Гура. – К.: Знання, 2004. – 541 с.
4. Завгородний В.П. Бухгалтерский учет в Украине (с использованием национальных стандартов): учеб. пособие для студентов вузов. – 5-е изд., доп. и перераб. – К.: Издательство А.С.К., 2003. – 847 с.
5. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. / А.Г. Загородній, Г.О. Партин, Л.М. Пилипенко. – К.: Знання, 2009. – 422 с.
6. Звітність підприємств. Навчальний посібник/ За ред. професора Ю.А. Вериги. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 656 с.
7. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с.
8. Курсом реформ - учет 2000: учебно-практическое пособие. Часть 2. – Днепропетровск: ООО «Баланс-Клуб», 2000. – 256 с.
9. Лишиленко А.В. Бухгалтерский учет: учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. / А.В. Лишиленко. – К.: Центр учебной литературы, 2006. – 707 с.
10. Лишиленко А.В. Теория бухгалтерского учета: учебник / А.В. Лишиленко. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 235 с.
11. Організація бухгалтерського обліку. Вправи, ситуації, тести: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 2-е вид., допов. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 288 с.
12. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник / Т.О. Партин, А.Г. Загородній, М.В. Корягін та ін. – Л.: Магнолія плюс, 2006. – 240 с.
13. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. – 3-те вид. допов. и перероб. / Н.М. Ткаченко– К.: Алерта, 2008. – 926 с.

14. Большой бухгалтерский словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
15. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / А.Г. Загородній, Г.О. Партин. – К.: Знання, КОО, 2004. – 377 с.
16. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посіб. / С.В. Івахненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 349 с.
17. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навчальний посібник / Г. Кім, В.В. Сопко, С.Г. Кім. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.
18. Пилипенко А.А. Організація обліку і контролю: підручник / А.А. Пилипенко, В.І. Отенко. – Х.: ІНЖЕК, 2005. – 424 с.
19. Положение (стандарт) бухгалтерского учета 2 «Баланс»: Утв. приказом Минфина Украины от 31.03.99 г. № 87, зарегистрированное в Минюсте Украины 21.06.99 г. № 396/3689 // Все о бухгалтерском учете. – 2003. - №14. – С. 5-9. – (С изм. и доп.).
20. Серікова Т.М. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. – 2-е вид., випр. і доп. / Т.М. Серікова, В.Д. Понікаров– Х.: ІНЖЕК, 2006. – 392 с.
21. Трохименко Л.М. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц.: у 4-х ч. – Ч.І. Методичні рекомендації до вивчення першого блоку курсу «Теоретичні основи бухгалтерського обліку» / Л.М. Трохименко. – К.: КНЕУ, 2002. – 344 с.
22. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / В.Г. Швець. – К.: Знання-Прес, 2003. – 444 с.

ДОДАТОК А

Вихідні дані для виконання робіт

Таблиця А.1 – Інвентаризаційний опис господарських засобів підприємства

№ з/п	Назва засобів і джерел	Сума (грн.) за варіантами			
		1	2	3	4
А	Б	1	2	3	4
1	Будівлі	186000	158100	167400	176700
2	Робочі машини та обладнання	65000	55250	58500	61750
3	Знос основних засобів	150000	127500	135000	142500
4	Передавальні пристрої	96000	81600	86400	91200
5	Заборгованість перед постачальниками	110000	93500	99000	104500
6	Пальне та мастильні матеріали	79130	67260	71220	75170
7	Нематеріальні активи (первісна вартість)	18000	15300	16200	17100
8	Незавершене виробництво	39140	33270	35230	37180
9	Статутний капітал	650000	552500	585000	617500
10	Споруди	40000	34000	36000	38000
11	Земельні ділянки	27000	22950	24300	25650
12	Кошти на поточному рахунку в національній валюті	140000	119000	126000	133000
13	Малоцінні та швидкозношувані предмети	22000	18700	19800	20900
14	Резервний капітал	106000	90100	95400	100700
15	Довгострокові кредити банку	270000	229500	243000	256500
16	Резерв наступних витрат і платежів	42000	35700	37800	39900
17	Інструменти й прилади	15000	12750	13500	14250
18	Короткострокові кредити банків	46000	39100	41400	43700
19	Заборгованість перед бюджетом за податками	96000	81600	86400	91200
20	Готова продукція на складі	145000	123250	130500	137750
21	Транспортні засоби	54000	45900	48600	51300
22	Знос малоцінних необоротних матеріальних активів	8000	6800	7200	7600
23	Дебіторська заборгованість	12000	10200	10800	11400
24	Прибуток звітнього року	20000	17000	18000	19000
25	Тара і тарні матеріали	100000	85000	90000	95000

Продовження таблиці А.1

А	Б	1	2	3	4
26	Заборгованість покупців за реалізовану їм продукцію	92730	78820	83460	88090
27	Нерозподілений прибуток минулого року	50000	42500	45000	47500
28	Заборгованість підприємства перед різними кредиторами	14000	11900	12600	13300
29	Заборгованість перед працівниками з оплати праці	40000	34000	36000	38000
30	Запасні частини	75000	63750	67500	71250
31	Заборгованість перед органами страхування	15000	12750	13500	14250
32	Будівельні матеріали	65000	55250	58500	61750
33	Куповані напівфабрикати	90000	76500	81000	85500
34	Знос нематеріальних активів	3000	2550	2700	2850
35	Короткострокові векселі видані	10000	8500	9000	9500
36	Господарський інвентар	33700	28650	30330	32020
37	Готівка в касі в національній валюті	1000	850	900	950
38	Основні матеріали на складі	220000	187000	198000	209000
39	Малоцінні необоротні матеріальні активи	14300	12150	12860	13590
∑	Усього	3260000	2771000	2934000	3097000

Продовження таблиці А.1

А	5	6	7	8	9	10	11
1	187860	191580	193440	195300	197160	199020	200880
2	65650	66950	67600	68250	68900	69550	70200
3	151500	154500	156000	157500	159000	160500	162000
4	96960	98880	99840	100800	101760	102720	103680
5	111100	113300	114400	115500	116600	117700	118800
6	79920	81500	82300	83090	83880	84670	85460
7	18180	18540	18720	18900	19080	19260	19440
8	39530	40310	40710	41100	41490	41880	42270
9	656500	669500	676000	682500	689000	695500	702000
10	40400	41200	41600	42000	42400	42800	43200
11	27270	27810	28080	28350	28620	28890	29160
12	141400	144200	145600	147000	148400	149800	151200
13	22220	22660	22880	23100	23320	23540	23760
14	107060	109180	110280	111300	112360	113420	114480
15	272700	278100	280800	283500	286200	288900	291600
16	42420	43260	43680	44100	44520	44940	45360
17	15150	15450	15600	15750	15900	16050	16200
18	46460	47380	47800	48300	48760	49220	49680
19	96960	98880	99840	100800	101760	102720	103680
20	146450	149350	150800	152250	153700	155150	156600
21	54540	55620	56160	56700	57240	57780	58320
22	8080	8240	8320	8400	8480	8560	8640
23	12120	12360	12480	12600	12720	12840	12960
24	20200	20600	20800	21000	21200	21400	21600
25	101000	103000	104000	105000	106000	107000	108000
26	93660	95510	96440	97370	98290	99220	100150
27	50500	51500	52000	52500	53000	53500	54000
28	14140	14420	14560	14700	14840	14980	15120
29	40400	41200	41600	42000	42400	42800	43200
30	75750	77250	78000	78750	79500	80250	81000
31	15150	15450	15600	15750	15900	16050	16200
32	65650	66950	67600	68250	68900	69550	70200
33	90900	92700	93600	94500	95400	96300	97200
34	3030	3090	3120	3150	3180	3210	3240
35	10100	10300	10400	10500	10600	10700	10800
36	34040	34700	35050	35390	35720	36060	36400
37	1010	1030	1040	1050	1060	1070	1080
38	222200	226600	228800	231000	233200	235400	237600
39	14440	14750	14860	15000	15160	15300	15440
Σ	3292600	3357800	3390360	3423000	3455600	3488200	3520800

Продовження таблиці А.1

А	12	13	14	15	16	17	18
1	202740	204600	206460	208320	210180	212040	213900
2	70850	71500	72150	72800	73450	74100	74750
3	163500	165000	166500	168000	169500	171000	172500
4	104640	105600	106560	107520	108480	109440	110400
5	119900	121000	122100	123200	124300	125400	126500
6	86250	87040	87840	88620	89420	90210	91000
7	19620	19800	19980	20160	20340	20520	20700
8	42660	43050	43450	43840	44230	44620	45010
9	708500	715000	721500	728000	734500	741000	747500
10	43600	44000	44400	44800	45200	45600	46000
11	29430	29700	29970	30240	30510	30780	31050
12	152600	154000	155400	156800	158200	159600	161000
13	23980	24200	24420	24640	24860	25080	25300
14	115540	116600	117660	118720	119780	120840	121900
15	294300	297000	299700	302400	305100	307800	310500
16	45780	46200	46620	47040	47460	47880	48300
17	16350	16500	16650	16800	16950	17100	17250
18	50140	50600	51060	51520	51980	52440	52900
19	104640	105600	106560	107520	108480	109440	110400
20	158050	159500	160950	162400	163850	165300	166750
21	58860	59400	59940	60480	61020	61560	62100
22	8720	8800	8880	8960	9040	9120	9200
23	13080	13200	13320	13440	13560	13680	13800
24	21800	22000	22200	22400	22600	22800	23000
25	109000	110000	111000	112000	113000	114000	115000
26	101080	102000	102930	103860	104780	105710	106640
27	54500	55000	55500	56000	56500	57000	57500
28	15260	15400	15540	15680	15820	15960	16100
29	43600	44000	44400	44800	45200	45600	46000
30	81750	82500	83250	84000	84750	85500	86250
31	16350	16500	16650	16800	16950	17100	17250
32	70850	71500	72150	72800	73450	74100	74750
33	98100	99000	99900	100800	101700	102600	103500
34	3270	3300	3330	3360	3390	3420	3450
35	10900	11000	11100	11200	11300	11400	11500
36	36730	37070	37410	37740	38080	38420	38760
37	1090	1100	1110	1120	1130	1140	1150
38	239800	242000	244200	246400	248600	250800	253000
39	15590	15740	15860	16020	16160	16300	16440
Σ	3553400	3586000	3618600	3651200	3683800	3716400	3749000

Закінчення таблиці А.1

А	19	20	21	22	23	24	25
1	215760	217620	219480	221340	223200	225060	130200
2	75400	76050	76700	77350	78000	78650	45500
3	174000	175500	177000	178500	180000	181500	105000
4	111360	112320	113280	114240	115200	116160	67200
5	127600	128700	129800	130900	132000	133100	77000
6	91790	92580	93370	94160	94960	95750	55390
7	20880	21060	21240	21420	21600	21780	12600
8	45400	45790	46180	46580	46970	47360	27400
9	754000	760500	767000	773500	780000	786500	455000
10	46400	46800	47200	47600	48000	48400	28000
11	31320	31590	31860	32130	32400	32670	18900
12	162400	163800	165200	166600	168000	169400	98000
13	25520	25740	25960	26180	26400	26620	15400
14	122960	124020	125080	126140	127200	128260	74200
15	313200	315900	318600	321300	324000	326700	189000
16	48720	49140	49560	49980	50400	50820	29400
17	17400	17550	17700	17850	18000	18150	10500
18	53360	53820	54280	54740	55200	55660	32200
19	111360	112320	113280	114240	115200	116160	67200
20	168200	169650	171100	172550	174000	175450	101500
21	62640	63180	63720	64260	64800	65340	37800
22	9280	9360	9440	9520	9600	9680	5600
23	13920	14040	14160	14280	14400	14520	8400
24	23200	23400	23600	23800	24000	24200	14000
25	116000	117000	118000	119000	120000	121000	70000
26	107570	108490	109420	110350	111280	112200	64910
27	58000	58500	59000	59500	60000	60500	35000
28	16240	16380	16520	16660	16800	16940	9800
29	46400	46800	47200	47600	48000	48400	28000
30	87000	87750	88500	89250	90000	90750	52500
31	17400	17550	17700	17850	18000	18150	10500
32	75400	76050	76700	77350	78000	78650	45500
33	104400	105300	106200	107100	108000	108900	63000
34	3480	3510	3540	3570	3600	3630	2100
35	11600	11700	11800	11900	12000	12100	7000
36	39090	39430	39770	40100	40440	40780	23590
37	1160	1170	1180	1190	1200	1210	700
38	255200	257400	259600	261800	264000	266200	154000
39	16590	16740	16880	17020	17150	17300	10010
Σ	3781600	3814200	3846800	3879400	3912000	3944600	2282000

Таблиця А.2 – Перелік господарських операцій

№ з/п	Господарські операції	Сума за варіантами, грн.			
		1	2	3	4
А	Б	1	2	3	4
1	На поточний рахунок надійшли кошти від покупців	38600	32810	34740	36670
2	та інших дебіторів	3400	2890	3060	3230
3	З поточного рахунка перераховано податки до бюджету	16000	13600	14400	15200
4	До каси з поточного рахунка в банку отримано готівку для виплати заробітної плати	28000	23800	25200	26600
5	Виплачено з каси заробітну плату працівникам (за минулий період)	28000	23800	25200	26600
6	Частина нерозподіленого прибутку минулого року використано на поповнення резервного капіталу	20000	17000	18000	19000
7	Відпущено зі складу і використано на потреби виробництва основні матеріали	64000	54400	57600	60800
8	Нараховану заробітну плату персоналу підприємства за поточний період	36000	30600	32400	34200
9	Здійснено відрахування від заробітної плати на соціальні заходи	13500	11480	12150	12820
10	Утримано із заробітної плати працівників прибутковий податок	5760	4900	5180	5470
11	Утримано із заробітної плати працівників внески до пенсійного фонду	770	650	690	730
12	Надійшли на склад від постачальника матеріали	14000	11900	12600	13300
13	Нараховано і віднесено на витрати виробництва амортизацію (знос) основних засобів	12500	10620	11250	11880
14	На поточний рахунок надійшли кошти короткострокового кредиту (в національній валюті)	25000	21250	22500	23750
15	Оприбутковано на склад готову продукцію (суму визначити самостійно, враховуючи обсяг незавершеного виробництва, який наведено у рядку)	60000	51000	54000	57000

Продовження таблиці А.2

А	5	6	7	8	9	10	11	12
1	38990	39760	40140	40530	40920	41300	41690	42070
2	3430	3500	3540	3570	3604	3640	3670	3710
3	16160	16480	16640	16800	16960	17120	17280	17440
4	28280	28840	29120	29400	29680	29960	30240	30520
5	28280	28840	29120	29400	29680	29960	30240	30520
6	20200	20600	20800	21000	21200	21400	21600	21800
7	64640	65920	66560	67200	67840	68480	69120	69760
8	36360	37080	37440	37800	38160	38520	38880	39240
9	13640	13900	14040	14180	14310	14450	14580	14710
10	5820	5930	5990	6050	6110	6160	6220	6280
11	780	790	800	810	820	830	830	840
12	14140	14420	14560	14700	14840	14980	15120	15260
13	12620	12880	13000	13120	13250	13370	13500	13620
14	25250	25750	26000	26250	26500	26750	27000	27250
15	60600	61800	62400	63000	63600	64200	64800	65400

Продовження таблиці А.2

А	13	14	15	16	17	18	19	20
1	42460	42850	43230	43620	44000	44390	44780	45160
2	3740	3770	3810	3840	3880	3910	3940	3980
3	17600	17760	17920	18080	18240	18400	18560	18720
4	30800	31080	31360	31640	31920	32200	32480	32760
5	30800	31080	31360	31640	31920	32200	32480	32760
6	22000	22200	22400	22600	22800	23000	23200	23400
7	70400	71040	71680	72320	72960	73600	74240	74880
8	39600	39960	40320	40680	41040	41400	41760	42120
9	14850	14980	15120	15250	15390	15520	15660	15800
10	6340	45390	6450	6510	6570	6620	6680	6740
11	850	860	860	870	880	890	890	900
12	15400	15540	15680	15820	15960	16100	16240	1680
13	13750	13880	14000	14120	14250	14380	14500	14620
14	27500	27750	28000	28250	28500	28750	29000	29250
15	66000	66600	67200	67800	68400	69000	69600	70200

Закінчення таблиці А.2

А	21	22	23	24	25
1	45550	45930	46320	46710	27020
2	4010	4050	4080	4110	2380
3	18880	19040	19200	19360	11200
4	33040	33320	33600	33880	19600
5	33040	33320	33600	33880	19600
6	23600	23800	24000	24200	14000
7	75520	76160	76800	77440	44800
8	42480	42840	43200	43560	25200
9	15930	16060	16200	16330	9450
10	6800	6850	6910	6970	4030
11	910	920	920	930	540
12	16520	16660	16800	16940	9800
13	14750	14880	15000	15130	8750
14	29500	29750	30000	30250	17500
15	70800	71400	72000	72600	42000

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 - План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій згідно з наказом міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 21 грудня 1999 р. № 892/4185

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки(рахунки другого порядку)	
Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4
Клас 1. Необоротні активи			
10	Основні засоби	101	Земельні ділянки
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель
		103	Будинки та споруди
		104	Машини та обладнання
		105	Транспортні засоби
		106	Інструменти, прилади та інвентар
		107	Робоча і продуктивна худоба
		108	Багаторічні насадження
		109	Інші основні засоби
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди
		114	Природні ресурси
		115	Інвентарна тара
		116	Предмети прокату
		117	Інші необоротні матеріальні активи
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами
		122	Права користування майном
		123	Права на знаки для товарів і послуг
		124	Права на об'єкти промислової власності
		125	Авторські та суміжні з ними права
		127	Інші нематеріальні активи

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів
		155	Формування основного стада
16	Довгострокова дебіторська заборгованість	161	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду
		162	Довгострокові векселі одержані
		163	Інша дебіторська заборгованість
17	Відстрочені податкові активи		
18	Інші необоротні активи		
19	Гудвіл при придбанні	191	Гудвіл
		192	Негативний гудвіл
Клас 2. Запаси			
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби
		203	Паливо
		204	Тара й тарні матеріали
		205	Будівельні матеріали
		206	Матеріали, передані в переробку
		207	Запасні частини

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення
		209	Інші матеріали
21	Тварини на вирощуванні та відгодівлі	211	Молодняк тварин на вирощуванні
		212	Тварини на відгодівлі
		213	Птиця
		214	Звірі
		215	Кролі
		216	Сім'ї бджіл
		217	Доросла худоба, що вибракувана з основного стада
		218	Худоба, що прийнята від населення для реалізації
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		
23	Виробництво		
24	Брак у виробництві		
25	Напівфабрикати		
26	Готова продукція		
27	Продукція с/г виробництва		
28	Товари	281	Товари на складі
		282	Товари в торгівлі
		283	Товари на комісії
		284	Тара під товарами
		285	Торгова націнка
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи			
30	Каса	301	Каса в національній валюті
		302	Каса в іноземній валюті
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті
		313	Інші рахунки в банку в національній валюті
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті
33	Інші кошти	331	Грошові документи в національній валюті
		332	Грошові документи в іноземній валюті
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
34	Короткострокові векселі одержані	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті
		342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів
		352	Інші поточні фінансові інвестиції
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
		362	Розрахунки з іноземними покупцями
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами
		372	Розрахунки з підзвітними особами
		373	Розрахунки за нарахованими доходами
		374	Розрахунки за претензіями
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
		376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок
		377	Розрахунки з іншими дебіторами
38	Резерв сумнівних боргів		
39	Витрати майбутніх періодів		
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань			
40	Статутний капітал		
41	Пайовий капітал		
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід
		422	Інший вкладений капітал
		423	Дооцінка активів
		424	Безоплатно одержані необоротні активи
		425	Інший додатковий капітал
43	Резервний капітал		

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений
		442	Непокриті збитки
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції
		452	Вилучені вклади й паї
		453	Інший вилучений капітал
46	Неоплачений капітал		
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток
		472	Додаткове пенсійне забезпечення
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань
		474	Забезпечення інших витрат і платежів
		475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)
		476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою
48	Цільове фінансування і цільові надходження		
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви
		492	Резерви із страхування життя
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя
		495	Результат зміни технічних резервів
		496	Результат зміни резервів із страхування життя
		497	Частка перестраховиків в інших страхових резервах
		498	Результат зміни резервів незароблених премій
		499	Результат зміни резервів збитків
Клас 5. Довгострокові зобов'язання			
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті
		502	Довгострокові кредити банків у іноземній валюті

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		503	Відстрочені кредити банків у національній валюті
		504	Відстрочені кредити банків у іноземній валюті
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями
		522	Премія за випущеними облігаціями
		523	Дисконт за випущеними облігаціями
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів
54	Відстрочені податкові зобов'язання		
55	Інші довгострокові зобов'язання		
Клас 6. Поточні зобов'язання			
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті
		602	Короткострокові кредити банків у іноземній валюті
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків у іноземній валюті
		605	Прострочені позики в національній валюті
		606	Прострочені позики в іноземній валюті
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами
		643	Податкові зобов'язання
		644	Податковий кредит
65	Розрахунки за страхуванням	651	За пенсійним забезпеченням
		652	За соціальним страхуванням
		653	За страхуванням
		654	За індивідуальним страхуванням
		655	За страхуванням майна
66	Розрахунки з оплати праці	661	Розрахунки за заробітною платою
		662	Розрахунки з депонентами
67	Розрахунки з учасниками	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами
		672	Розрахунки за іншими виплатами
68	Розрахунки за іншими операціями	681	Розрахунки за авансами одержаними
		682	Внутрішні розрахунки
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками
		685	Розрахунки з іншими кредиторами
69	Доходи майбутніх періодів		
Клас 7. Доходи і результати діяльності			
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції
		702	Дохід від реалізації товарів

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг
		704	Вирахування з доходу
		705	Перестраховування
71	Інший операційний дохід	711	Дохід від реалізації іноземної валюти
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
		713	Дохід від операційної оренди активів
		714	Дохід від операційної курсової різниці
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки
		716	Відшкодування раніше списаних активів
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів
		719	Інші доходи від операційної діяльності
72	Дохід від участі в капіталі	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства
		722	Дохід від спільної діяльності
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства
73	Інші фінансові доходи	731	Дивіденди одержані
		732	Відсотки одержані
		733	Інші доходи від фінансових операцій
74	Інші доходи	741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій
		742	Дохід від реалізації необоротних активів
		743	Дохід від реалізації майнових комплексів
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів
		746	Інші доходи від звичайної діяльності
75	Надзвичайні доходи	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій
		752	Інші надзвичайні доходи
76	Страхові платежі		
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
		792	Результат фінансових операцій
		793	Результат іншої звичайної діяльності
		794	Результат надзвичайних подій
Клас 8. Витрати за елементами			
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів
		803	Витрати палива й енергії
		804	Витрати тари й тарних матеріалів
		805	Витрати будівельних матеріалів
		806	Витрати запасних частин
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення
		808	Витрати товарів
		809	Інші матеріальні витрати
81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами
		812	Премії та заохочення
		813	Компенсаційні виплати
		814	Оплата відпусток
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу
		816	Інші витрати на оплату праці
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на пенсійне забезпечення
		822	Відрахування на соціальне страхування
		823	Страхування на випадок безробіття
		824	Відрахування на індивідуальне страхування
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів
		833	Амортизація нематеріальних активів
84	Інші операційні витрати		
85	Інші затрати		
Клас 9. Витрати			
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції
		902	Собівартість реалізованих товарів
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
		904	Страхові виплати

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
91	Загальновиробничі витрати		
92	Адміністративні витрати		
93	Витрати на збут		
94	Інші витрати операційної діяльності	941	Витрати на дослідження і розробки
		942	Собівартість реалізованої іноземної валюти
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів
		944	Сумнівні та безнадійні борги
		945	Втрати від операційної курсової різниці
		946	Втрати від знецінення запасів
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки
		949	Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит
		952	Інші фінансові витрати
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства
		962	Втрати від спільної діяльності
		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства
97	Інші витрати	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій
		972	Собівартість реалізованих необоротних активів
		973	Собівартість реалізованих майнових комплексів
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій
		976	Списання необоротних активів
		977	Інші витрати звичайної діяльності
98	Податок на прибуток	981	Податок на прибуток від звичайної діяльності
		982	Податок на прибуток від надзвичайних подій

Закінчення таблиці Б.1

1	2	3	4
99	Надзвичайні витрати	991	Втрати від стихійного лиха
		992	Втрати від техногенних катастроф і аварій
		993	Інші надзвичайні витрати
Клас 0. Позабалансові рахунки			
01	Орендовані необоротні активи		
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу
		022	Матеріали, прийняті для переробки
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні
		024	Товари, прийняті на комісію
		025	Майно в довірчому управлінні
03	Контрактні зобов'язання		
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи
		042	Непередбачені зобов'язання
05	Гарантії та забезпечення надані		
06	Гарантії та забезпечення отримані		
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей
08	Бланки суворого обліку		
09	Амортизаційні відрахування		

ДОДАТОК В

ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

Форма № 1 "Баланс" є підсумковою оцінкою загального господарського стану підприємства на кінець звітної періоду (календарного року). Баланс складається з двох частин: пктиву і пасиву, підсумок яких повинен бути однаковим, бо саме поняття "баланс" передбачає рівність.

Кожна з частин балансу складається з декількох розділів. Актив включає в себе три розділи: необоротні активи, оборотні активи і витрати майбутніх періодів. Пасив містить п'ять: власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, доходи майбутніх періодів.

Структурною одиницею будь-якого розділу активу чи пасиву, а значить, і балансу в цілому, є стаття. Це елемент фінансового звіту, який повинен відповідати критеріям, визначеним у П(С)БО 2. Основою для заповнення балансу, тобто формування певної його статті, є бухгалтерські записи про залишки (сальдо) на кінець звітної періоду на синтетичних рахунках і субрахунках 1–6 класів плану рахунків.

Таблиця В.1 – Формування балансу підприємства за даними бухгалтерського обліку

Стаття Балансу	Код рядка	Дані бухгалтерського обліку
1	2	3
АКТИВ БАЛАНСУ		
1. Необоротні активи:		
Нематеріальні активи:		
Залишкова вартість	010	Різниця між значеннями рядків 011 і 012
Первинна вартість	011	Сальдо за дебетом рахунку 12
Знос	012	Сальдо за кредитом субрахунку 133
Незавершене будівництво	020	Сальдо за дебетом субрахунку 151
Основні засоби:		
Залишкова вартість	030	Різниця між значеннями рядків 031 і 032
Первинна вартість	031	Сальдо за дебетом рахунків 10, 11
Знос	032	Сальдо за кредитом субрахунків 131 і 132
Довгострокові фінансові інвестиції, які враховуються по методу участі в капіталі інших підприємств	040	Сальдо за дебетом субрахунку 141

Продовження таблиці В.1

1	2	3
Інші фінансові інвестиції	045	Сальдо за дебетом субрахунків 142, 143
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	Сальдо за дебетом рахунку 16
Відстрочені податкові активи	060	Сальдо за дебетом рахунку 17
Інші необоротні активи	070	Сальдо за дебетом субрахунків 152, 153, 154, 155, счетов 18, 19
Всього по розділу I	080	Сума значень рядків 010, 020, 030, 040, 050, 060, 070
II. Оборотні активи		
Запаси:		
Виробничі запаси	100	Сальдо по рахунках 20, 22
Тварини на вирощуванні і відгодівлі	110	Сальдо за дебетом рахунку 21
Незавершене виробництво	120	Сальдо за дебетом рахунків 23
Готова продукція	130	Сальдо за дебетом рахунків 25, 26
Товари	140	Сальдо за дебетом рахунку 28
Векселі отримані	150	Сальдо за дебетом рахунку 34
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
Чиста реалізаційна вартість	160	Різниця значень рядків 161 і 162
Первісна вартість	161	Сальдо за дебетом рахунку 36
Резерв сумнівних боргів	162	Сальдо за кредитом рахунку 38
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
З бюджетом	170	Сальдо за дебетом субрахунків 641, 642
По виданих авансах	180	Сальдо за дебетом субрахунку 371
По нарахованих доходах	190	Сальдо за дебетом субрахунку 373
За внутрішніми розрахунками	200	Сальдо за дебетом субрахунків 682, 683
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	Сальдо за дебетом субрахунків 372, 374, 375, 376, 377, 685, рахунків 63, 65
Поточні фінансові інвестиції	220	Сальдо за дебетом субрахунку 352
Грошові кошти і їх еквіваленти:		
У національній валюті	230	Сальдо за дебетом субрахунків 301, 311, 313, 331, 333, 351
У іноземній валюті	240	Сальдо за дебетом субрахунків 302, 312, 314, 332, 334, 351
Інші оборотні активи	250	Сальдо за дебетом субрахунків 643, 644
Всього по розділу II	260	Сума значень рядків 100-160, 170-250
III. Витрати майбутніх періодів	270	Сальдо за дебетом рахунку 39
Баланс	280	

Продовження таблиці В.1

1	2	3
ПАСИВ БАЛАНСУ		
I. Власний капітал		
Статутний капітал	300	Сальдо за кредитом рахунку 40
Пайовий капітал	310	Сальдо за кредитом рахунку 41
Додатково вкладений капітал	320	Сальдо за кредитом субрахунку 421
Інший додатковий капітал	330	Сальдо за кредитом субрахунків 422, 423, 424, 425
Резервний капітал	340	Сальдо за кредитом рахунку 43
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	Сальдо за кредитом субрахунку 441 (сальдо за дебетом субрахунку 442)
Несплачений капітал	360	(Сальдо за дебетом рахунку 46)
Вилучений капітал	370	Сальдо за кредитом рахунку 45
Всього по розділу I	380	Результат наступних дій: сума рядків (300 - 340) + рядок 350 (прибуток)- рядок 350 (збиток) - рядок 360 - рядок 370
II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів		
Забезпечення виплат персоналу	400	Сальдо за кредитом субрахунків 471, 472
Інші забезпечення	410	Сальдо за кредитом субрахунків 473, 474, счета 47
Цільове фінансування	420	Сальдо за кредитом рахунку 48
Всього по розділу II	430	Сума значень рядків 400 - 430
III. Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	440	Сальдо за кредитом субрахунків 501, 502, 503, 504
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	Сальдо за кредитом субрахунків 505, 506, 511, 512, счета 52
Відстрочені податкові зобов'язання	460	Сальдо за кредитом рахунку 54
Інші довгострокові зобов'язання	470	Сальдо за кредитом рахунків 53, 55
Всього по розділу III	480	Сума значень рядків 440 - 470
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	500	Сальдо за кредитом рахунку 60
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	Сальдо за кредитом рахунку 61
Векселі видані	520	Сальдо за кредитом рахунку 62

Закінчення таблиці В.1

1	2	3
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	Сальдо за кредитом рахунку 63, субрахунки 685
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
По отриманих авансах	540	Сальдо за кредитом субрахунку 681
З бюджетом	550	Сальдо за кредитом субрахунку 641
По позабюджетних платежах	560	Сальдо за кредитом субрахунку 642
По страхуванню	570	Сальдо за кредитом рахунку 65
По оплаті праці	580	Сальдо за кредитом рахунку 66
З учасниками	590	Сальдо за кредитом рахунку 67
За внутрішніми розрахунками	600	Сальдо за кредитом субрахунків 682, 683
Інші поточні зобов'язання	610	Сальдо за кредитом субрахунків 372, 643, 644, 684
Всього по розділу IV	620	Сума значень рядків 500 - 610
V. Доходи майбутніх періодів	630	Сальдо за кредитом рахунку 69
Баланс	640	

Електронне навчально–методичне видання

Полуянов Володимир Петрович
Полуянова Олена Іванівна

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030502
«ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)**

Підписано до друку 19.10.2011р. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 3,06. Зам. № 399.

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут
84646, м. Горлівка, вул. Кірова, 51

Редакційно-видавничий відділ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2982 від 21.09.2007р.